

‘Onze steden krijgen de grootste klappen door de opwarming van het klimaat’

Nature-based solutions krijgen veel te weinig aandacht, maar hebben veel potentie. Ook als aanvulling op technische verandering als bijvoorbeeld de energietransitie

Medio vorig jaar kwam WUR met een rapport dat beschreef hoe Nederland er over honderd jaar zou moeten uitzien. Het rapport is optimistisch: over honderd jaar is Nederland een soort paradijs, gebaseerd op natuurinclusiviteit. Bijbels gezien een land van melk en honing. Auteur Tim van Hattum maakt zich desondanks toch zorgen over de toekomst.

Auteur: Hein van Iersel

Mijn eerste vraag aan Van Hattum luidt: ‘Is jouw rapport niet erg utopistisch? Jij hebt gewoon alle bestaande maatschappelijke trends als biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulariteit doorgetrokken en daar één mooi verhaal van gemaakt! Van Hattum: ‘Ik snap wat je bedoelt. Natuurlijk komt het in 2120 niet uit zoals wij het hebben opgeschreven en het klopt dat dat al deze trends nu al zichtbaar zijn.. Het grote verschil is dat wij – en daar zit een degelijke wetenschappelijke basis onder – uitgaan van de onvermijdelijkheid van deze ontwikkelingen. Wij kunnen als mensen alleen bestaan op deze wereld als we respect hebben voor de biosfeer en deze weer herstellen, voor zover we die hebben afgebroken.’

Wedding cake

Iedereen kent de *sustainable development goals* van de Verenigde Naties. Minder bekend is de zogenaamde *wedding cake* die daar weer op gebaseerd is en ontwikkeld is door het *Stockholm Resilience Institute*. In dit model wordt uitgegaan van de randvoorwaardelijkheid van de biosfeer voor de maatschappij en economische activiteiten en dus voor het halen van de *sustainable development goals*. Simpel gesteld: zonder aandacht voor de biosfeer is er eenvoudig geen maatschappij of economie meer mogelijk.

1,5 graad

Een van de doelen die hieronder liggen, is het beperken van de opwarming van de aarde

4 min. leestijd

tot 1,5 graad. Van Hattum: 'Wij mensen zijn snel geneigd om dit met allerlei ingewikkelde technologische ingrepen voor elkaar te willen krijgen. De stelling is nu dat we de uitstoot van CO₂ moeten terugbrengen naar nul in 2050 in combinatie met het actief koolstof vastleggen in ons landschap met *carbon sinks*. Alleen op die manier kunnen we voldoen aan de ambities van de Klimaatconferentie van Parijs.'

Van Hattum: 'Vergis je niet: Parijs is enorm belangrijk. In het Akkoord van Parijs heeft eigenlijk de hele wereld, misschien met uitzondering van Nood-Korea, afgesproken dat we iets moeten doen aan de opwarming van de aarde. Wat nu gebeurt met bijvoorbeeld Shell, dat via een rechtszaak wordt aangesproken op zijn eigen verantwoordelijkheid, is daar een direct gevolg van. Onderschat dat niet.'

De kaart van Nederland in 2120 is optimistisch gestemd en heeft tot doel om mensen te inspireren met een hoopvol toekomstbeeld. Van Hattum is persoonlijk minder optimistisch. 'We zitten op de lijn van een gemiddelde temperatuurstijging van 3 graden, in plaats van de 1,5 graad die we hebben afgesproken in Parijs.'

Ecosysteemdiensten

'Nederland 2120' doet geen uitspraak over ecosysteemdiensten. Andere Wageningen-publicaties doen dat natuurlijk wel. Van Hattum heeft daar een dubbel gevoel bij. De methode van ecosysteemdiensten, waarbij je functies van de natuur en de natuurlijke omgeving uitdrukt in geld, zou eigenlijk niet nodig moeten zijn. Anderzijds maakt het wel zaken duidelijk. Onderzoek zou uitwijzen dat de totale

WIM VAN GINKEL

Nederland 2120

In 2020 kwam de Wageningen Universiteit met de integrale toekomstvisie Nederland 2120: hoe een toekomstbestendig Nederland eruit zou kunnen zien in 2120, als we uitgaan van op de natuur gebaseerde oplossingen (*nature-based solutions*). Nederland 2120 is een integrale visie; dat wil zeggen dat verschillende wetenschappelijke vakgebieden van de Wageningen University & Research hieraan hebben meegewerkt, bijvoorbeeld vanuit het perspectief van landbouw, biodiversiteit, duurzame energie, water of de circulaire economie. De kaart is geen exacte wetenschappelijke voorspelling, maar eerder een inspirerende denkrichting voor het toekomstbestendig inrichten van Nederland.

Zonder aandacht voor de biosfeer is er eenvoudig geen maatschappij of economie meer mogelijk

Kaart Nederland 2120 © Universiteit Wageningen

De wedding cake ontwikkeld door het Stockholm Resilience Institute. © Universiteit Stockholm

‘Het doel moet zijn om kwaliteitsgroen aan te leggen, waarbij kwaliteit gedefinieerd wordt als klimaatbestendig en biodiversiteitsvriendelijk’

jaarlijkse waarde van ecosystemendiensten in Nederland uitkomt op 870 miljard euro – veel hoger dan het totale bruto nationaal product van Nederland over een jaar: 812 miljard euro. Daarbij moet je je realiseren dat onze ecosystemendiensten veel lager zijn dan gewenst, omdat we ze al jaren aan het afbreken zijn. Het voordeel van het benoemen van de waarde van ecosystemendiensten – ook al is dat een virtuele waarde – is dat je mensen daardoor stimuleert en belooft om deze ecosystemendiensten zo goed mogelijk in stand te houden. Anderzijds denkt Van Hattum dat de transitie naar een maatschappij die is gebaseerd op natuurlijke systemen niet mogelijk is, als je niet tegelijkertijd ongewenst gedrag beprijsd. Concreet moet je dan denken aan een CO₂-heffing, vleesbelasting of tegeltaks. Van Hattum: ‘Zo’n beprijsing creëert een enorme dynamiek. Dan kan er ineens heel veel, omdat het bedrijven en burgers anders geld kost.’

Persoonlijk lijkt Van Hattum zich bewust van het effect van zijn eigen handelen. Als we het over de groene stad Singapore hebben, meldt hij dat hij daar graag een keer naartoe zou willen gaan, maar het lastig vindt om daarvoor het vliegtuig te nemen. Over het gebruik van potgrond: ‘Bijzonder dat wij om eigen tuinen te verfraaien veengebieden in Polen en de Baltische staten aan het vernietigen zijn.’

‘Bijzonder dat wij om eigen tuinen te verfraaien veengebieden in Polen en de Baltische staten aan het vernietigen zijn’

De stad

Wat betekent de visie van Van Hattum voor de stad, en vooral ook voor de groene sector? Greenfluencer Wim van Ginkel merkte in 2020 in een interview in Stad+Groen op dat als maar tien procent van de voorspellingen van Van Hattum zou uitkomen, de groene sector voor eeuwen werk zou hebben.

Van Hattum: ‘Dat klopt. Het is duidelijk dat de stad de grootste klappen krijgt als het gaat om de klimaatverandering. Daar zal dus ook het hardst gewerkt moeten worden aan klimaatadaptatie. En iedereen moet daar zijn steentje voor wippen. Het doel moet steeds zijn om kwaliteitsgroen aan te leggen, waarbij kwaliteit bijdraagt aan klimaatbestendigheid, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!